

Väljaandja: Riigikogu
Akti liik: seadus
Teksti liik: algtekst
Jõustumise kp: 01.07.2020
Avaldamismärge: RT I, 28.12.2017, 7

Välja kuulutanud
Vabariigi President
15.12.2017 otsus nr 192

Perehüvitiste seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus

Vastu võetud 06.12.2017

§ 1. Perehüvitiste seaduse muutmine

Perehüvitiste seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 7 lõike 2 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Vanemahüvitise maksmise algus- ja lõpukuul ning isa täiendava vanemahüvitise maksmise peatamisel ja jätkamisel arvutatakse hüvitise suurus proportsionaalselt nende päevade arvuga, mille eest on õigus hüvitist saada.”;

2)paragrahvi 16 lõike 1 punkt 2 tunnistatakse kehtetuks;

3)paragrahvi 16 lõiget 1 täiendatakse punktiga 6 järgmises sõnastuses:

„6) kolmikute või enamaarvuliste mitmike toetus.”;

4)paragrahv 18 tunnistatakse kehtetuks;

5)seaduse 2. peatüki 2. jagu täiendatakse §-ga 21¹ järgmises sõnastuses:

„§ 21¹. Kolmikute või enamaarvuliste mitmike toetus

(1) Kolmikute või enamaarvuliste mitmike toetuse saamise õigus on ühel vanemal, hoolduspere vanemal või eestkostjal, kes kasvatab kolmikuid või enamaarvulisi mitmikke. Toetuse saamise õigus on kuni laste 18 kuu vanuseks saamise päevani.

(2) Kolmikute või enamaarvuliste mitmike toetuse suurus on 1000 eurot.”;

6)paragrahvi 32 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Vanemahüvitise eesmärk on tagada asendussissetulek isikule, kes kasvatab alla kolmeaastast last, ning soodustada töö- ja pereelu ühitamist.”;

7)paragrahvi 33 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Vanemahüvitise saamise õigus on last Eestis kasvataval vanemal, vanema abikaasal, lapsendajal, lapse eestkostjal või hoolduspere vanemal, arvestades käesoleva seaduse §-s 4 sätestatud tingimusi.

(2) Isal on õigus isa täiendavale vanemahüvitisele 30 päeva ulatuses, mis lisatakse käesoleva seaduse § 34 lõikes 2 nimetatud perioodile. Isapuhkuse kasutamise õigust omaval isikul on õigus isa täiendavale vanemahüvitisele üksnes isapuhkuse kasutamise perioodil, kui selle kohta on kantud andmed töötamise registrisse.

(3) Ema abikaasal on õigus isa täiendavale vanemahüvitisele, kui lapse isa esitab Sotsiaalkindlustusametile kirjaliku teate isa täiendava vanemahüvitise saamise õiguse kasutamisest loobumise kohta. Kui lapse isa ei täida perekonnaseadusest tulenevat kohustust last kasvatada ja tema eest hoolitseda, on isa täiendava vanemahüvitise saamise õigus ema abikaasal, lapse teisel lapsendajal, eestkostjal või hoolduspere vanemal.

(4) Isa täiendavale vanemahüvitisele kohaldatakse vanemahüvitise määramise ja maksmise sätteid, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.

(5) Enne lapse 70 päeva vanuseks saamist on õigus vanemahüvitisele last kasvataval emal, välja arvatud juhul, kui lapse ema on surnud või ei täida perekonnaseadusest tulenevat kohustust last kasvatada ja tema eest hoolitseda või kui õigus vanemahüvitisele on lapsendajal, eestkostjal või hoolduspere vanemal.

(6) Kui üks vanematest on lapsehoolduspuhkusel pärast lapse 70 päeva vanuseks saamist, on õigus vanemahüvitisele sellel vanemal, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud juhul.

(7) Mitmike sünni puhul on õigus vanemahüvitisele ühel vanematest, arvestades käesoleva paragrahvi lõigetes 1, 5 ja 6 sätestatud erisusi.

(8) Isikule, kellel on õigus vanemahüvitisele ühe lapse kohta ja kellel tekib samal ajal õigus vanemahüvitisele seoses teise lapse või teiste laste kasvatamisega, makstakse vanemahüvitist ühe lapse kohta isiku valikul.

(9) Isa täiendavat vanemahüvitist võib maksta iga lapse kohta kuni lapse kolmeaastaseks saamiseni.”;

8)paragrahvi 34 täiendatakse lõikega 1¹järgmises sõnastuses:

„(1¹) Isal tekib isa täiendava vanemahüvitise saamise õigus 30 päeva enne arsti või ämmaemanda määratud eeldatavat lapse sünnikuupäeva.”;

9)paragrahvi 34 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Vanemahüvitist määratakse vanemahüvitise saamise õiguse tekkimise päevast 435 päevaks. Kui lapse emal ei olnud õigust sünnitushüvitisele või kui vanemahüvitise taotleja on lapsendaja, eestkostja või hoolduspere vanem, määratakse hüvitist 545 päevaks. Hüvitist võib kasutada kuni lapse kolmeaastaseks saamiseni.”;

10)paragrahvi 34 täiendatakse lõigetega 3–5 järgmises sõnastuses:

„(3) Kui vanemahüvitise taotleja on lapsendaja, eestkostja või hoolduspere vanem ning käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud päevad on taotlemise hetkel lapse kohta osaliselt kasutatud, on taotlejal õigus vanemahüvitisele selle lapse kohta kasutamata päevade ulatuses.

(4) Lapse isale määratud vanemahüvitisest loetakse esimesed 30 päeva käesoleva seaduse § 33 lõikes 2 nimetatud isa täiendavaks vanemahüvitiseks.

(5) Vanemahüvitist ei maksta isikule, kellele makstakse ravikindlustuse seaduse alusel sünnitushüvitist.”;

11)paragrahvi 35 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kui vanemahüvitise saaja saab hüvitise maksmise kalendrikuul sotsiaalmaksuga maksustatavat tulu, mis on suurem kui pool hüvitise ülempiirist, välja arvatud füüsilisest isikust ettevõtja ettevõtlustulu, on ta kohustatud sellest Sotsiaalkindlustusametile viivitamata kirjalikult teatama.

(2) Kui vanemahüvitise saaja saab sotsiaalmaksuga maksustatavat tulu, mis on suurem kui pool hüvitise ülempiirist, mõnel käesoleva seaduse § 42 lõigetes 2 ja 3 nimetatud juhul, esitab ta Sotsiaalkindlustusametile sotsiaalmaksu maksja tõendi tulu saamise kohta, jõustunud kohtuotsuse, kohtumääruse, töövaidluskomisjoni otsuse või muud asjakohased dokumendid.”;

12)paragrahvi 36 lõiget 1 täiendatakse punktiga 3 järgmises sõnastuses:

„3) pärast vanemahüvitise maksmise peatamist saadud tulu kohta, kui vanemahüvitise maksmise jätkamise kalendrikuul on tulu saadud selle perioodi eest, kui vanemahüvitise maksmine oli peatatud.”;

13)paragrahvi 36 täiendatakse lõikega 1¹järgmises sõnastuses:

„(1¹) Sotsiaalmaksu maksja on kohustatud esitama käesolevas paragrahvis loetletud andmed vanemahüvitise saaja kohta Sotsiaalkindlustusametile elektrooniliselt Eesti teabevärava kaudu.”;

14)paragrahvi 37 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Ühe kalendrikuu keskmise isikustatud sotsiaalmaksu suuruse arvutamise periood (edaspidi käesolevas peatükis *arvestusperiood*) on lapse sünnikuule eelnenud 21 kalendrikuud, millest on maha arvatud lapse sünnile eelnenud üheksa kalendrikuud. Ühe kalendrikuu keskmise isikustatud sotsiaalmaksu suurus on arvestusperioodi isikustatud sotsiaalmaksu ja selle kalendrikuude arvu jagatis. Isikustatud sotsiaalmaksu hulka ei arvata töötuskindlustuse seaduses sätestatud töötuskindlustushüvitisel ja tööandja maksejõuetuse hüvitisel ning sotsiaalmaksuseaduse § 6 alusel, välja arvatud lõike 1 punktide 5 ja 14 alusel, arvestatud sotsiaalmaksu.”;

15)paragrahvi 37 lõike 4 esimeses lauses asendatakse sõna „kalendriaasta” sõnaga „arvestusperioodi”;

16)paragrahvi 40 lõikest 3 jäetakse välja sõnad „rasedal ning rasedus- ja sünnituspuhkuse saamise õigust omaval”;

17)paragrahvi 40 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Kui vanemahüvitise taotleja on arvestusperioodil töötanud teises Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsi Konföderatsioonis ning tal puudub nimetatud arvestusperioodil Eestis sotsiaalmaksuga maksustatud tulu või tal ei olnud õigust rasedus- ja sünnituspuhkusele, võrdub ühe kalendrikuu hüvitise suurus töötasu alammääraga.”;

18)paragrahvi 42 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kui vanemahüvitise saaja saab hüvitise maksmise kalendrikuul sotsiaalmaksuga maksustatavat tulu, mis on suurem kui pool hüvitise ülempiirist, sealhulgas teisest Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigist või Šveitsi Konföderatsioonist, välja arvatud füüsilisest isikust ettevõtja ettevõtlustulu (edaspidi *tulu*), lahutatakse hüvitisest poolt hüvitise ülempiiri ületav tuluosa, mis on jagatud kahega. Hüvitise suurust ei vähendata alla hüvitise määra.”;

19)paragrahvi 42 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Käesoleva paragrahvi lõiget 1 ei kohaldata isa täiendava vanemahüvitise maksmisel.”;

20)paragrahvi 42 lõiget 3 täiendatakse punktiga 5 järgmises sõnastuses:

„5) tulu, mille isik teenis ajavahemikul vanemahüvitise maksmise peatamisest kuni selle jätkamiseni.”;

21)paragrahvi 44 täiendatakse lõigetega 1¹–1⁴ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Vanemahüvitist ei või määrata lühemaks perioodiks kui üks kalendrikuu, välja arvatud vanemahüvitise määramise algus- ja lõpukuul ning isa täiendava vanemahüvitise puhul.

(1²) Isa täiendav vanemahüvitis määratakse ja makstakse ühes osas või osade kaupa vastavalt isiku soovile.

(1³) Kui isa esitab taotluse isa täiendava vanemahüvitise määramiseks ja maksmiseks enne lapse sündi, määratakse ja makstakse isa täiendav vanemahüvitis viie tööpäeva jooksul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- 1) tervishoiuteenuse osutaja on esitanud rahvastikuregistrisse andmed lapse sünni kohta;
- 2) sotsiaalmaksu maksja on esitanud töötamise registrisse andmed isapuhkuse kasutamise kohta.

(1⁴) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1³ nimetatud isikul puudub isapuhkuse kasutamise õigus, kontrollib Sotsiaalkindlustusamet, et lõike 1³ punktis 1 nimetatud tingimus on täidetud.”;

22)paragrahv 45 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 45. Vanemahüvitise saaja vahetamine ning vanemahüvitise maksmise peatamine ja jätkamine

(1) Vanemahüvitise saaja vahetamise korral arvutatakse uue taotleja hüvitise suurus tema tulust käesoleva seaduse §-de 37–40 alusel, välja arvatud juhul, kui vanemahüvitis on määratud § 41 lõike 1 alusel.

(2) Vanemahüvitise saaja vahetamise korral rakendatakse uuele taotlejale käesoleva seaduse § 34 lõigetes 1 ja 1¹ sätestatud hüvitise saamise õiguse tekkimise päeval kehtinud hüvitise määra, töötasu alammäära ning hüvitise ülempiiri.

(3) Vanemahüvitise saaja vahetamise korral määratakse vanemahüvitis uuele taotlejale taotluse esitamise kuule järgneva kuu esimesest kuupäevast.

(4) Vanemahüvitise saaja võib Sotsiaalkindlustusametile esitada taotluse vanemahüvitise maksmise peatamiseks või jätkamiseks, arvestades käesoleva seaduse § 34 lõikes 2 nimetatud perioode. Sotsiaalkindlustusamet teatab vanemahüvitise saajale käesoleva seaduse § 34 lõikes 2 nimetatud kasutatud ja kasutamata päevade arvu ning peatab vanemahüvitise maksmise või jätkab vanemahüvitise maksmist.

(5) Vanemahüvitise maksmise jätkamisel vanemahüvitise suurust ümber ei arvutata, välja arvatud käesoleva seaduse §-s 43 sätestatud juhtudel.”;

23)paragrahvi 46 lõike 1 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„2) vanemahüvitisega samal ajal saadakse sünnitushüvitist või lapsendamishüvitist ravikindlustuse seaduse alusel, välja arvatud juhul, kui vanemahüvitist makstakse käesoleva seaduse § 33 lõike 2 alusel.”;

24)paragrahvi 53 lõike 1 esimest lauset täiendatakse pärast sõna „tehakse” sõnaga „hiljemalt”;

25)paragrahvi 56 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tasaarvestuse tulemusel ei ole nõue rahuldatud, on Sotsiaalkindlustusametil õigus edastada nõue sissenõudmiseks Riigi Tugiteenuste Keskusele.”;

26)paragrahvi 58 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Riigile üleläänud elatisnõude sissenõudmist korraldab ja võlausaldaja õigusi teostab Riigi Tugiteenuste Keskus.”;

27)seaduse 5. peatüki 1. jagu täiendatakse §-ga 63¹järgmises sõnastuses:

„§ 63¹. Üleminekusätted vanemahüvitise ning lapsehooldustasu määramisel ja maksmisel

(1) Isikule, kellel oli õigus saada vanemahüvitist enne 2019. aasta 1. septembrit, ei kohaldata temale väljamaksmata vanemahüvitise suhtes 2019. aasta 1. septembril jõustunud perehüvitiste seaduse §-des 37–40 sätestatud.

(2) Isikule, kellel on õigus saada lapsehooldustasu kuni 2019. aasta 31. augustini kehtinud perehüvitiste seaduse alusel, määratakse ja makstakse lapsehooldustasu kuni 2024. aasta 31. augustini või lapsehooldustasu saamise õiguse lõppemiseni. Sotsiaalkindlustusamet kohaldab lapsehooldustasu määramisel ja maksmisel enne 2019. aasta 1. septembrit kehtinud perehüvitiste seadust.”;

28)paragrahvi 63¹täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

”(3) Isa täiendava vanemahüvitise saamise õigus on üksnes isal, kelle laps sündib 2020. aasta 1. juulil või hiljem, välja arvatud töölepingu seaduse § 139²lõigetes 1 ja 5 sätestatud juhtudel.”.

§ 2. Maksukorralduse seaduse muutmine

Maksukorralduse seaduse § 25¹lõike 3 punkti 5 täiendatakse pärast tekstiosa „lapsehoolduspuhkusel,” tekstiosaga „isapuhkusel.”.

§ 3. Töölepingu seaduse muutmine

Töölepingu seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 60 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Isal on õigus saada isapuhkust 30 kalendripäeva ulatuses ühes osas või osade kaupa ajavahemikul 30 päeva enne arsti või ämmaemanda määratud eeldatavat lapse sünnikuupäeva kuni lapse kolmeaastaseks saamiseni. Tööandjal on õigus keelduda isapuhkuse andmisest lühema kui seitsme kalendripäeva pikkuse osana.

(2) Isapuhkuse hüvitamise taotlemisele, määramisele ja maksmisele kohaldatakse perehüvitiste seaduses isa täiendava vanemahüvitise kohta sätestatud.”;

2)paragrahvi 62 lõikest 4 jäetakse välja sõnad „ja lapsehooldustasu”;

3)paragrahvi 66 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „§-des 60 ja” tekstiosaga „§-s”;

4)paragrahvi 66 lõikest 4 jäetakse välja sõnad „sotsiaalkaitse infosüsteemi kaudu”;

5)seadust täiendatakse §-ga 139²järgmises sõnastuses:

„§ 139². Isapuhkuse õiguse kasutamine

(1) Kui arsti või ämmaemanda määratud eeldatav lapse sünnikuupäev on hiljemalt 2020. aasta 30. juuni või laps sündib enne 2020. aasta 30. juunit, on isal õigus kasutada isapuhkust käesoleva seaduse kuni 2020. aasta 30. juunini kehtinud §-s 60 sätestatud korras.

(2) Kui arsti või ämmaemanda määratud eeldatav lapse sünnikuupäev on hiljemalt 2020. aasta 30. juuni, kuid laps sündib pärast 2020. aasta 30. juunit, on isal õigus kasutada isapuhkust käesoleva seaduse 2020. aasta 1. juulil jõustunud §-s 60 sätestatu alusel.

(3) Kui isa hakkab käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud õigust kasutama enne lapse sündi, ei teki tal õigust isapuhkusele lõike 2 alusel.

(4) Kui arsti või ämmaemanda määratud eeldatav lapse sünnikuupäev on pärast 2020. aasta 30. juunit ja laps sünnib pärast 2020. aasta 30. juunit, on isal õigus kasutada isapuhkust käesoleva seaduse 2020. aasta 1. juulil jõustunud §-s 60 sätestatu alusel.

(5) Kui arsti või ämmaemanda määratud eeldatav lapse sünnikuupäev on pärast 2020. aasta 30. juunit, on isal õigus kasutada isapuhkust käesoleva seaduse kuni 2020. aasta 30. juunini kehtinud §-s 60 sätestatud korras.

(6) Kui isa hakkab käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud õigust kasutama enne lapse sündi, ei teki tal õigust isapuhkusele lõikes 4 sätestatud alusel, välja arvatud juhul, kui isa hakkab isapuhkust kasutama alates 2020. aasta 1. juulist.

(7) Käesolevat paragrahvi kohaldatakse kuni tööandja puhkusetasu riigieelarvest hüvitamise nõudeõiguse aegumiseni.”.

§ 4. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2020. aasta 1. juulil.

(2) Käesoleva seaduse § 1 punktid 3, 5, 6, 11, 18 ja 24–26 ning § 3 punkt 4 jõustuvad 2018. aasta 1. märtsil.

(3) Käesoleva seaduse § 1 punktid 2, 4, 14–17 ja 27 ning § 3 punktid 2 ja 5 jõustuvad 2019. aasta 1. septembril.

Eiki Nestor
Riigikogu esimees